

ชื่อวิทยานิพนธ์	บทบาทหญิงชายมุสลิมกับการจัดการทรัพยากรประมง บ้านปากบางตาวา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นางสาวจงรักษ์ ศรีจันทร์งาม
สาขาวิชา	พัฒนาสังคม
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทของชุมชนบ้านปากบางตาวา 2) บทบาทหญิงชายมุสลิมกับการจัดการทรัพยากรประมง และ 3) แสวงหาปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรประมง กลุ่มเป้าหมายมีทั้งหมด 17 คน คือ สามีภรรยาที่ประกอบอาชีพประมง 6 ครอบครัว จำนวน 12 คน ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย พบว่า บ้านปากบางตาวาเป็นชุมชนประมง ประชากรนับถือศาสนาอิสลาม มีการตั้งบ้านเรือนแบบกระจุกตัว ปัจจุบันทรัพยากรทางทะเลมีจำนวนลดลง ป่าชายเลนถูกทำลาย มีโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกแก่ชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้สมาชิกในครอบครัวต่างปรับตัว และพยายามสร้างรายได้ด้วยการประกอบอาชีพเสริม

บทบาทหญิงชายมีการแบ่งงานกันทำโดยคำนึงถึง ประเภทของงานหนัก งานเบา ตามความแตกต่างด้านสรีระ การครองเรือนยึดหลักการอิสลามที่ให้การช่วยเหลือระหว่างสามีภรรยา ภรรยาจึงมีบทบาทเพิ่มขึ้น โดยต้องออกเรือไปกับสามี เพื่อเป็นผู้ช่วยในการใช้เครื่องมือประมง รวมทั้งเป็นผู้สื่อข่าวถึงญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมประมงที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรประมง พบว่า ชายมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติมากกว่าหญิง และคิดว่าทั้งหญิงชายมีส่วนร่วมในการมีส่วนได้ส่วนเสียเท่าเทียมกันและไม่มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

ปัจจัยภายใน ด้านผู้นำ และปัจจัยภายนอก ด้านหน่วยงานของรัฐ มีผลต่อการจัดการทรัพยากรประมงของหญิงชายมุสลิมบ้านปากบางตาวา

Thesis Title	Muslim Gender and Fisheries Resource Management in Pakbangtawa Village, Nongchik District, Pattani
Author	Miss Jongrak Srichanngam
Major Program	Social Development
Academic Year	2013

ABSTRACT

This qualitative research aimed to study 1) context of Pakbangtawa village; 2) Muslim gender role and fisheries resource management; and 3) identify internal and external factors effecting fisheries resource management. Seventeen subjects of the study included 6 fisherman couples, and 5 official leaders and non-official leaders. Research instrument were in-depth interview, group discussion, and non-participatory observation. The research data was analyzed using descriptive content analysis.

The findings revealed that Ban Pakbangtawa was a fisherman village in which its people were Muslims. Their houses were cluster. At present, due to the decrease numbers of marine resources, destruction of mangrove forest, and construction of infrastructure, each family adapted themselves to the changes and tried to find other jobs to support the family.

Role and fishery job division among the family member was divided according to type of task and physical differences. Regarding family life, subjects followed the rules of Islamic law, so women had to go fishing and help in carrying the fishing tools. They sent news to relatives and neighborhoods, and help in community activities. For participation in fishing activities about fisheries resource management, men were more active in planning and taking action than women, while they were equal in sharing interest. However, both genders didn't involve in evaluation.

Leader aspects and government organization aspects had an effect on fisheries resource management of the community.